

حکیم ابوالقاسم فردوسی که بود؟

«ابوالقاسم فردوسی» حدود هزار و صد سال پیش، در توس (خراسان) به دنیا آمد.

ابوالقاسم، تا چهل سالگی مشغول جمع‌آوری داستان‌ها و افسانه‌های قدیم ایران بود. بعد از آن، تازه شروع به سرودن شاهنامه کرد. او روی سرودن شاهنامه حدود سی سال کار کرد و در حدود سن هفتاد سالگی، کتاب را به پایان رساند.

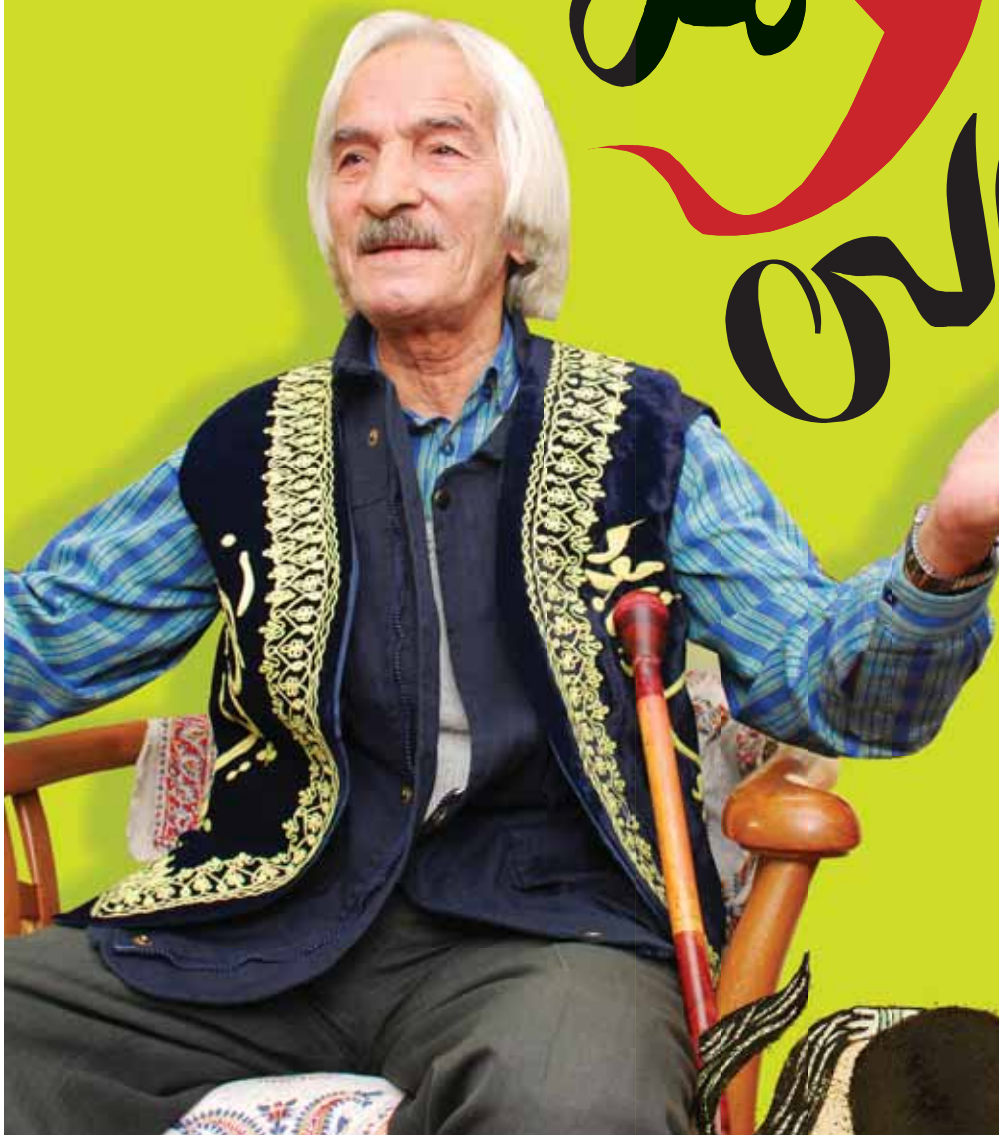
شاهنامه، یکی از بزرگ‌ترین و پرارزش‌ترین کتاب‌های شعر فارسی است. کتابی درباره‌ی تاریخ و پهلوانان ایران باستان. شاهنامه افسانه‌های شیرین پر از پند را برای ما تعریف می‌کند. خداپرستی را راه نجات می‌خواند. عقل را هم نعمت بزرگ خدا معرفی می‌کند.

فردوسی در شاهنامه، به بهانه‌ی بازگو کردن تاریخ، ما را با اخلاق، جوانمردی، دانایی و شجاعت آشنا می‌کند.

سرودن شاهنامه، از نابودی زبان فارسی جلوگیری کرد. این کتاب، مانند باغی است که زیباترین کلمه‌ها و تصویرهای زبان فارسی را در آن پیدا می‌کنید.

مُشکِ مُنقَلَقِ

ممد چینی‌فروشان
مژگان بابامرندی

بزرگ‌ترین بازمانده‌ی نقالان ایرانی

مرشد ولی‌الله ترابی، یکی از بزرگ‌ترین نقالان زنده‌ی ایران است. او کارش را از کودکی با اجرای نقش کودکان در تعزیه‌ها شروع کرد. کم‌کم به هنر نقالی علاقه‌مند شد و هر روز برای آموختن شاهنامه و نقالی پیش استاد رفت. مرشد ولی‌الله ترابی نزدیک به شصت‌سال برای مردم ایران و جهان نقالی کرده است. او در کنار اجرای برنامه‌های مختلف نقالی، شاگردان خوبی هم در این رشته تربیت کرده است. این پدر بزرگ شعردان و خوش‌آواز ما، اکنون نزدیک به ۷۵ سال سن دارد. برای او آرزوی طول عمر و شادابی و سلامتی داریم.

را مجبور به استفاده از حرکت و بازیگری کرد. این گونه بود که هنر نقالی به وجود آمد.

نقالی چیست؟

نقال‌ها، شاهنامه را همیشه، همان طوری که هست نمی‌خوانند. آن‌ها اشعار و داستان‌های شاهنامه را با قدرت بازیگری و قصه‌گویی خودشان ترکیب می‌کنند. به خاطر همین، تماشای نقالی، می‌تواند به اندازه‌ی یک فیلم سینمایی ما را سرگرم کند.

نقال‌ها، گاهی حتی قصه‌های تازه‌ای برای شخصیت‌های شاهنامه می‌سازند. گاهی هم موضوعات جدید زندگی امروز را لابه‌لای داستان‌های شاهنامه می‌گویند. نقال‌ها با این کار، شاهنامه را برای مردم جذاب‌تر می‌کنند. تنها وسیله‌ای که نقال‌ها موقع نقالی از آن استفاده می‌کنند یک عصای کوتاه است. نقال از این عصا برای تجسم هر چیزی استفاده می‌کند. عصای نقال گاهی شمشیر می‌شود، گاهی کمان، گاه تبر، گاهی اسب، درخت، کوه، دیو، سپاه دشمن، بچه‌ی کوچک و...!

ادامه در صفحه‌ی ۲۹

فردوسی با شاهنامه‌اش روحیه‌ی مقاومت، خدایپرستی، وطن‌دوستی و آزادگی را به ما می‌آموزد. اما شاهنامه، شناسنامه‌ی زبان فارسی هم هست. تا زمانی که شاهنامه وجود دارد، زبان شیرین فارسی از بین نخواهد رفت. فردوسی در این سی سال، تمام ثروت و جوانی‌اش را از دست داد. اما یکی از بزرگ‌ترین کتاب‌های جهان را از خودش باقی گذاشت.

بسی رنج بردم در این سال سی

عجم زنده کردم بدین پارسی

فردوسی، داستان‌های پهلوانی، تاریخی و افسانه‌ای را در دورانی به شعر درآورد که بیشتر مردم سواد خواندن و نوشتن نداشتند. در آن روزگار و حتی تا سال‌های بعد، داستان‌ها و شعرها برای مردم خوانده می‌شد. راویان و قصه‌گویان برای مردم قصه می‌گفتند. شاید به خاطر راحتی کار قصه‌گویان و نقالان بود که فردوسی، زبان ساده و قابل فهمی را برای شاهنامه به کار برد.

اولین شاهنامه‌خوان‌ها (کسانی که برای مردم شاهنامه می‌خواندند) کمی بعد از مرگ فردوسی آن‌ها روخوانی شاهنامه را به میان مردم بردند. اما زیبایی داستان‌ها و صحنه‌های پر حرکت آن، شاهنامه‌خوان‌ها

* یکی از نقالان بزرگ ایران مرشد ولی‌الله ترابی است.